

Звіт про результати діяльності Ради німців України 2020/2021

*Щодо підготовки до проведення 11-го засідання
Міжурядової німецько-української комісії із співробітництва
у справах осіб німецького походження, які проживають в Україні*

- Загальна інформація

До 1991 року в Україні проживало понад 38 000 німців, що становить менше 5% від їх довоєнної кількості.

За Всеукраїнським переписом населення 2001 року, в Україні проживає понад 33 тисячі осіб, які складають німецьку спільноту. Понад 100 громадських німецьких організацій успішно втілюють у життя різноманітні благодійні, культурні та соціальні програми.

- Самоорганізація

Головний координуючий орган, який представляє інтереси етнічних німців в Україні, – це Рада німців України (РНУ).

Напрямами діяльності РНУ є: розвиток культури, освіти, вивчення німецької мови, соціальні проекти, реабілітація, в тому числі архівно-пошукова допомога, підтримка досліджень з історії німців, бізнес та економіка, партнерство між містами Німеччини та України, молодіжна робота, в тому числі міжнародні молодіжні обміни.

За підтримки Федерального уряду Німеччини у понад 60 населених пунктах України працюють німецькі центри зустрічей, де вивчається німецька мова та історія, працюють гуртки декоративно-прикладного мистецтва, театру, танців, співу та ін.

- Огляд основних проектів 2020-2021

Протягом 2020-2021 року за фінансової підтримки Федерального міністерства внутрішніх справ, будівництва і комплексного територіального розвитку Німеччини було проведено понад 650 проектів. Наймасштабніші серед них – це всеукраїнський дитячий мовний табір, курси німецької мови для дорослих, школярів та дошкільнят (під час карантинних обмежень заняття на курсах продовжились онлайн), допомога у вигляді продовольчих наборів, побутової хімії та засобів гігієни для самотніх та нужденних людей похилого віку, інвалідів та багатодітних сімей.

В 2020 році підтримано 227 проектів, з них: РП10 – 87 проектів, РП20 – 17 проектів, РП30 – 82 проекти, РП40 – 2 проекти, РП69- 27 проектів, РП70 -12 проектів.

Станом на вересень 2021 року підтримано 194 проекти, з них: РП10 – 85 проектів, РП20 – 25 проектів, РП30 – 66 проектів, РП40 – 1 проект, РП69 – 4 проекти, РП70 – 13 проектів.

В рамках соціальної роботи у 2020 році було профінансовано 1819 продовольчих наборів, а у 2021 році - 1828.

Мовні курси: У першому семестрі 2021 року курси німецької мови відвідали понад 700 осіб у 23 містах України.

- Пандемія COVID-19

Незважаючи на карантин і ряд обмежень наші сеньйори не опустили рук, освоїли Skype і Zoom, налагодили пошиття захисних масок, вивчали німецьку мову на онлайн-курсах і ділилися з молоддю рецептами та спогадами.

Керівники і викладачі курсів німецької мови та бюро BIZ-Ukraine з початком пандемії розробили ефективну навчальну методику, підготували викладачів і оперативно розгорнули мережу онлайн-курсів. Це допомогло не тільки зберегти слухачів курсів, а й залучити нових членів в наші організації. Чималу роль у цьому відіграв наш досвід роботи дистанційних онлайн-курсів для німців Донбасу та Криму.

- Віммельбух і мобільний додаток «Асканія-Нова»

Члени наших молодіжних організацій проводили не тільки молодіжні проекти, а й допомагали з роздачею продуктових пакетів для малозабезпечених і самотніх сеньйорів. Віммельбух «Асканія-Нова» молодій ілюстраторки і письменниці Каті Генріх з Чернівців увійшла до короткого списку «Best Book Design 2020» і представляла Україну на Франкфуртському книжковому ярмарку. Конкурс проводив X Міжнародний фестиваль «Книжковий Арсенал» у співпраці з Goethe-Institut в Україні та за підтримки Франкфуртського книжкового ярмарку та Фонду «Buchkunst».

- Український культурний фонд (УКФ)

Неоціненно важливою для нас є підтримка з боку Українського культурного фонду (УКФ), завдяки їй стала можливою експедиція у колишні колонії волинських німців і запуск першого етапу «Віртуального музею німців Волині». Завдяки підтримці Українського культурного фонду Рада німців України активно працює над створенням «Віртуального музею галицьких німців». Вже успішно проведена фотоекспедиція в понад 20 німецьких колоній у Львівській, Тернопільській та Івано-Франківській областях. Презентація результатів експедиції запланована на жовтень 2021 року.

- Етнічні німці в ЗМІ

Ми дуже цінуємо роботу Суспільного-ТБ і його допомогу в інформаційному висвітленні національних меншин і популяризації їхньої історії і культури для широкого загалу. Особливо вразили два сюжети про Ангеліну Шардт і Віктора Колчара.

- Документальний фільм «Депортовані»

В рамках підготовки до 80-річчя депортації німців з України та для збереження пам'яті ми зафільмували спогади депортованих німців і їхніх нащадків. У 2020 році за підтримки Українського культурного фонду та у співпраці з MinimalMovie було відзнято документальний фільм «Депортовані». Прем'єра фільму відбулася 22 серпня 2021 року на телеканалі UA: Крим. Це стало можливим завдяки кооперації Ради німців України і Суспільного-ТБ.

- Мобільний додаток «Німці в Україні»

Продовжує користуватися великим попитом проект – мобільний додаток «Німці в Україні», який зробив доступним для широкого загалу мобільну виставку «Німці в Україні: історія і культура». Впорядковані за темами, дані представлені німецькою та українською мовами і проілюстровані картами, документами, фотографіями.

- ЗМІ та нові видання

Ми продовжуємо активно через соціальні мережі інформувати широку громадськість про історико-культурну спадщину німців України. Наприкінці 2020 року було видано книгу «Харків. Німецький альбом. XXI століття», книгу «Прогулянки "німецькою" Одесою» та каталог картин українських художників німецького походження «Зустріч поколінь». Крім цього актуалізовані сайти Всеукраїнського об'єднання «Німецька молодь в Україні» та Інформаційно-освітнього центру «BIZ-Ukraine».

До 80-річчя депортації важливу роль в популяризації цієї теми відіграла презентація художнього роману про депортацію «Червоний квадрат» Максима Бутченко. До кінця року очікується видання спеціального проекту - Книга пам'яті німців України, до якого увійдуть історії та спогади про репресії і депортації.

- Поштові марки «Національні меншини України: Німці»

В серпні 2020 року АТ «Укрпошта» та Рада німців України презентували поштові марки «Національні меншини України: Німці», які присвячені етнографії німців України. На презентації були представлені чотири поштові мініатюри: «Танок Штернполька», «Різдво», «У полі» та «Замок Шенборнів». Спільна робота над проектом тривала понад рік. Поштова марка «Різдво» увійшла в ТОП-10 найкращих марок щорічного міжнародного конкурсу.

- Мультфільми про відомих німців України

Наприкінці 2020 року Рада німців України підготувала три мультфільми про відомих німців України. Це проект з популяризації історії за допомогою сучасних ЗМІ та створення мультфільмів, які інформують громадськість про внесок німців у мирний та сталий розвиток України. Серед відомих німців України - Леопольд Кеніг, Фрідріх Фальц-Фейн та Святослав Ріхтер, які увійшли в історію як приклади Best-Practice для міжкультурної співпраці. Проект дає поштовх для інших творчих молодіжних ініціатив (віммельбухи, комікси, документальні фільми).

- Відкриття пам'ятної дошки жертвах репресій та депортацій

80 років тому розпочалася депортація німців з території України. Понад 160 000 етнічних німців були депортовані в Сибір та Середню Азію. Кожен третій з них помер від голоду, хвороб і непосильної роботи під час депортації в робочих колонах НКВС та спецпоселеннях. З нагоди цих трагічних подій ми провели міжнародну наукову конференцію «Без права повернення...» і встановили пам'ятну дошку жертвам репресій та депортацій поруч з пам'ятником «Скорботний ангел», який знаходиться біля будівлі німецької евангелічно-лютеранської церкви Святої Катерини у Києві.

Пам'ятна дошка містить наступний текст: «Жертвам репресій і депортацій». Цими словами ми хочемо вшанувати пам'ять представників усіх національних меншин України, які зазнали репресій та депортацій.

Це тільки частина проектів, реалізованих РНУ. У додатку надсилаємо повний перелік проектів РНУ, проведених у 2020-2021 роках.

Ми бачимо своє майбутнє в Україні і хочемо не тільки зберегти свою історико-культурну спадщину, але й бути максимально корисними для розвитку партнерства між Україною і Німеччиною.

З повагою,

Володимир Лейсле

Голова Ради німців України